

Nytårsdag har årets korteste prædikentekst. En enkelt sætning fra Lukasevangeliet. Der er noget suverænt over at sætte en så kort tekst over nytåret. Det nytår som ellers fejres med et overflødhorn af mad og drikke og bordbomber og nytårsraketter og hele nationen samlet i et næsten helligt øjeblik, når dronningen træder ind i vores allesammens stuer.

Og så kommer vi i kirke nytårsdag og får serveret en enkelt linje, som blot konstaterer, at Jesus blev omskåret på den 8. dag og fik navnet Jesus. Ikke så meget som en smule konfetti-tilbehør eller bare en enkel lille raket. Som om kirken vil sige: Det er nok. Det er alt, hvad der behøves til det nye år. Alt det andet er kun udenomsværker. Her er sagen i en nøddeskal: Jesus.

Og det er præcis, hvad kirken vil sige: Jesus først og sidst. Jesus foran alt andet.

Så stor er Jesus. Så altomfattende er han. Glipper alt andet i 2017, så er der Jesus. Skulle vi løbe ind i vort livs nederlag i år, så er Jesus der stadig. Og det samme gælder i et nationalt og globalt perspektiv. Skulle vi blive væltet af altomfattende økonomisk krise, skulle Europas grænser for alvor bryde sammen, så flygtninge kommer i hidtil uset mængde, skulle terror pludselig blive hverdag her til lands, skulle klimaet for alvor begynde at opføre sig helt uforudsigeligt og katastrofalt, så er Jesus der stadig. Og hans kraft og magt er uendelig, hans godhed uden grænser, hans løfter om at enhver som tror på ham skal leve, selvom han dør, står fuldstændig ved magt.

Jesus – det er mere end nok på årets første dag.

Men dette mere end nok, kan gå hen at blive for meget for det danske samfund.

Samfundet synes mere optaget af, at vi alle indser, at der er én ting der til enhver tid må gå foran religiøse sandheder og værdier – og det er det moderne demokratis værdier.

I slutningen af 2016 vedtog man de såkaldte imamlove, som tydeligvis har til hensigt at forhindre muslimsk ekstremisme i Danmark. Det er svært at være imod. Men i lighedens navn har man syntes, at man måtte formulere lovene i generelle vendinger, så det i princippet drejer sig om alle religioner. Og dermed har man formuleret sig sådan i disse love, at man får det indtryk, at religiøse mennesker og institutioner udgør en særlig problem-gruppe. De har nemlig det ”problem”, at de tror på, at der værdier, sandheder, der til enhver tid og i enhver situation vil stå over samfundets værdier.

Man har altså en gruppe af mennesker, som kunne tænkes at sætte spørgsmålstegn ved nogle af samfundets sandheder, endda modsige dem på det kraftigste. Og det er selvsagt et problem, hvis det drejer sig om sandheder og værdier i samfundet, som er ubetvivleligt gode og sande. F.eks. at man ikke må begå æresdrab eller voldtage eller udøve pædofili eller praktisere flerkoneri eller begå terror.

Men hvad hvis samfundet gør værdier gældende, som en del af samfundets borgere anser for værdiløse?

F.eks. retten til at aflive et foster i mors mave eller retten til anonyme sæddonorer retten til medlidenhedsdrab på uhelbredeligt syge eller handicappede. Hvad hvis man er lodret uenig i, at det er gode værdier og insisterer på retten til at sige det højt og modarbejde det? Selvfølgelig på demokratiske præmisser, uden brug af vold, men man insisterer på retten til f.eks. at undervise børn og unge på en friskole eller en efterskole om værdier, som modsiger højt tiljublede samfundsværdier

Eller hvad når det danske samfund en dag vil forbyde omskærelse af drengebørn. Det er jo fysisk overgreb på små uskyldige, vil man sige. Jesus skulle aldrig have været omskåret, sådan en lille otte dage gammel purk.

Religionsfrihed – jo, naturligvis. Men der er grænser for friheden. Nemlig når religionens værdier støder mod de højeste værdier, man kan forestille sig i et principielt religionsfrit samfund. Intet over, intet ved siden af demokratisk vedtagne værdier.

Men lige netop dét ender galt. Det ender med mindre og mindre frihed. Et samfund, som tror, at dets egne demokratiske vedtagne værdier, ja at demokratiet i sig selv, er de højeste værdier og sandheder, ender med at udøve en form for skjult diktatur. Man er simpelthen nødt til at håndhæve demokratiets værdier med

hårdere og hårdere midler, fordi alle skal forstå, at det er de højeste værdier. Demokrati bliver til demokratur. I stedet for det langt sundere og sandere, at man indser, at demokratiet er den mindst dårlige styreform til at holde sammen på store modsætninger mellem mennesker og især give plads til mindretallets rettigheder.

De første mange kristne generationer var i en situation, som til forveksling ligner den, vi nærmer os i det meste af Europa og USA. I Romerriget var der et virvar af forskellige religioner og opfattelser af alt muligt. Men der var en alment accepteret forventning om, at enhver borger ærede de andres guder, når det skulle være. Kom man ind i et hjem, hvor der blev dyrket andre guder, var det en selvfølge, at man viste disse guder behørig ære. Og det allervigtigste var, at alle i Romerriget til enhver tid var klar til at anerkende selve imperiets guder og kejserens egen guddommelige autoritet. Anerkendelse af kejserens guddommelige ophav var i virkeligheden anerkendelsen af, at der ikke fandtes noget højere end imperiet. Man kunne sagtens have sine guder og sin religion i fred, så længe man anerkendte, at imperiet var det højeste. Man kunne godt have sine private autoriteter, så længe man anerkendte, at den højeste fællesautoritet var det kejserlige imperiums autoritet.

Det ligner det, vi oplever i et tiltagende sekularistisk samfund. Man kan sagtens tro på Jesus og Gud og Biblen og det hele og have kristne friskoler og undervise konfirmander om det, så længe man ikke for alvor modsiger og modarbejder det moderne demokratis værdier og sandheder. Men gør man til gengæld det, så bliver statsstøtten trukket, så kommer der overvågning af undervisningen, og hvem ved - længere fremme lukninger og fyringer?

De første kristne brød samfundets borgfred. De anerkendte ingen andre guder, heller ikke imperiets guder og kejserens guddommelige autoritet. De sagde: Jesus er den eneste sande Gud, vi bøjer os kun for ham. Og valget var klart: Enten fandt de sig i at tåle risikoen for forfølgelse. Eller man bøjede nakken, det vil sige, man bøjede knæ for kejserens billede og anerkende imperiets øverste autoritet.

En af kejser Trajans udsendinge hed Plinius. Han var på et tidspunkt i gang med en undersøgelse af den nye gruppe af religiøse, de kristne. Han kunne ikke finde andre fejl hos dem end det ene: De ville ikke anerkende kejseren og dermed Rom som øverste fællesautoritet. Han fik flere af dem tortureret og henrettet for det. Han skrev breve til kejseren om sagen og skrev bl.a., at de kristne plejede at mødes på en bestemt dag i ugen "og synge vekselsange, hvor de lovpriste Kristus som Gud".

Kristne gør det samme i dag. På årets allerførste dag. Og derefter resten af året på alle ugens første dage, søndagene.

Det sender et signal til hele det danske samfund: Der findes ingen højere sandheds-autoritet end Kristus. Og samfundet har brug for det.

Den norske biskop Eivind Berggrav skrev en bog under Anden Verdenskrig, mens han sad i husarrest. I bogen kigger han ind i fremtiden, i tiden efter statstyranniet. Han forudser et nyt tyranni, i demokratisk forklædning. Det tyranni, der opstår, når staten bliver sin egen øverste dommer. "Hvis statens frihed ikke skal betyde alles undertrykkelse, må der være en anden myndighed end statens. Med andre ord: Staten styrkes ved, at den ikke er alene-suveræn".

Henrik Højlund

Sognepræst og formand for Evangelisk Luthersk Netværk